

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ

**แนวทางการประเมินความรู้และประสบการณ์เพื่อเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตร
และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

พุทธศักราช 2544

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ

- ☐ ชื่อเอกสาร แนวทางการประเมินความรู้และประสบการณ์เพื่อเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตร
และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544
- ☐ พิมพ์ครั้งที่ 1 เดือน กันยายน พ.ศ. 2549
- ☐ จำนวนพิมพ์ 1,200 เล่ม
- ☐ พิมพ์และเผยแพร่ กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ
ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร. 02-2822853/02-2822895
โทรสาร. 02-2813732
www.kor-sor-nor.com หรือ www.nfe.co.th/0405
- ☐ พิมพ์ที่โรงพิมพ์ ประเสริฐพาณิชย์
16/11 หมู่ 12 แขวงบางด้วน เขตภาษีเจริญ กทม. 10160
- ☐ ISBN 974-232-194-9

คำนำ

การประเมินความรู้และประสบการณ์เป็นส่วนหนึ่งของการเทียบโอนผลการเรียน และการเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน จึงได้จัดทำแนวทางการประเมินความรู้และประสบการณ์ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการ ประเมินความรู้และประสบการณ์ให้สถานศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดตัวบ่งชี้ ของแต่ละระดับ ภายใต้มาตรฐานการเรียนรู้ของหมวดวิชา ตลอดจนวิเคราะห์หลักฐาน เพื่อสะท้อนว่า ผู้มาขอ ประเมินมีความรู้และประสบการณ์ตามตัวบ่งชี้เหล่านั้นๆ หรือไม่ พร้อมกันนี้สำนักบริหารงาน การศึกษานอกโรงเรียนโดยกลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนร่วมกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ได้พัฒนาเครื่องมือประเมินความรู้และประสบการณ์ หมวดวิชาต่างๆ ในแต่ละระดับ เพื่อเป็น ตัวอย่างให้กับสถานศึกษาโดยแยกจากเอกสารเล่มนี้

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำ เอกสารแนวทางการประเมินความรู้และประสบการณ์เพื่อเทียบโอนเข้าสู่หลักเกณฑ์และวิธีการจัด การศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไว้ ณ โอกาสนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารดังกล่าว จะทำให้สถานศึกษามีความชัดเจนในการดำเนินงาน และให้บริการการประเมินความรู้และประสบการณ์แก่นักศึกษาต่อไป

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน

กันยายน 2549

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
ตอนที่ 1 บทนำ	1
เหตุผลและความจำเป็น	1
หลักการ	1
วัตถุประสงค์	1
นิยามศัพท์	1
ตอนที่ 2 หลักเกณฑ์และวิธีการประเมิน ความรู้และประสบการณ์	3
แผนภูมิแสดงขั้นตอนดำเนินการสร้างเครื่องมือ	4
ตัวอย่างการกำหนดกรอบสร้างเครื่องมือ	4
ตารางแสดงการกำหนดตัวบ่งชี้ประเมินความรู้และประสบการณ์หมวดวิชา ทักษะชีวิต2	5
ตัวอย่างการกำหนดกรอบเครื่องมือประเมินความรู้และประสบการณ์หมวดวิชา ทักษะชีวิต2	12
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	
แผนภูมิการประเมินความรู้และประสบการณ์	16
ตอนที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินงานประเมินความรู้และประสบการณ์	17
ขั้นตอนการเตรียมการประเมินความรู้และประสบการณ์	17
ขั้นตอนการดำเนินการประเมินความรู้และประสบการณ์	18
ขั้นตอนหลังการดำเนินงานการประเมินความรู้และประสบการณ์	19
ตอนที่ 4 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการประเมินความรู้และประสบการณ์	20
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค	20
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด/ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร	20
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต	21
ภาคผนวก	22
สำเนาหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0526.7/709 ลงวันที่ 7 เมษายน 2542	28
เอกสารอ้างอิง	30
รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมจัดทำกรอบเครื่องมือ	31
รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมพิจารณาเอกสารแนวทางการประเมินความรู้และประสบการณ์	33
รายชื่อคณะทำงาน	34

ตอนที่ 1 บทนำ

1. เหตุผลและความจำเป็น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 มาตรา 15 วรรคสาม กล่าวว่า การศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย วรรคสุดท้ายระบุว่า ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในรูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบกันก็ได้ จะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือต่างสถานศึกษากันก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้ในระบบ นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน ทั้งนี้ สำนักงานบริหารการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้จัดทำเอกสารแนวทางการประเมินความรู้และประสบการณ์ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. 2548 ขึ้น โดยมีสาระสำคัญในการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบ หรือการศึกษานอกระบบที่แบ่งเป็นระดับได้ รวมทั้งผลการเรียนจากหลักสูตรการศึกษาต่างประเทศ เข้าสู่หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช พ.ศ. 2544 การศึกษานอกระบบของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้แก่ ทหารกองประจำการ อาสาสมัครสาธารณสุข ผู้นำท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น และแรงงานไทยที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ เข้าสู่หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไปแล้วด้วยเช่นกัน สำหรับผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์จากการศึกษานอกระบบที่ไม่ได้แบ่งเป็นระดับ การศึกษาตามอัธยาศัยการฝึกอาชีพ และจากประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา สถานศึกษายังมีแนวทางการดำเนินงานที่ไม่ชัดเจน สำนักงานบริหารการศึกษานอกโรงเรียน จึงเห็นสมควรจัดทำแนวทางการประเมินความรู้และประสบการณ์ เข้าสู่หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช พ.ศ.2544 ขึ้น ทั้งนี้ ให้สถานศึกษามีความชัดเจนที่จะนำไปปฏิบัติเองได้

2. หลักการ

การประเมินความรู้และประสบการณ์ (Prior Learning Assessment) ยึดหลักการ ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง การประเมินความรู้และประสบการณ์ ต้องสามารถประเมินความรู้และประสบการณ์ ที่มีอยู่ในตัวของผู้เข้ารับการประเมินได้จริง ตามความรู้และประสบการณ์ที่มี
2. ความเชื่อมั่น เครื่องมือที่ใช้ประเมินต้องเชื่อมั่นว่าประเมินความรู้และประสบการณ์ของผู้ประเมิน ได้คงที่ไม่ว่าจะประเมินกี่ครั้งก็ตาม
3. ความยืดหยุ่น การประเมินต้องตอบสนองและเหมาะสมกับสภาพของผู้เข้ารับการประเมิน ตามสภาพของความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. ความโปร่งใส เครื่องมือและวิธีการประเมินต้องใช้ได้ทั่วไปกับทุกคนที่มาประเมิน ไม่มีความลำเอียง สามารถตรวจสอบได้

3. วัตถุประสงค์

เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานประเมินความรู้และประสบการณ์ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

4. นิยามศัพท์

สถานศึกษา หมายถึง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศูนย์ส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต

การประเมินเบื้องต้น หมายถึง การตรวจสอบและพิจารณาด้วยวิธีการต่างๆ เช่น จากการสัมภาษณ์ จากการสอบถาม หรือจากหลักฐานอื่นๆ เพื่อให้แน่ใจว่าบุคคลนั้นมีความรู้และประสบการณ์มาก่อนตรงตามหมวดวิชาที่ขอประเมินความรู้และประสบการณ์

ความรู้และประสบการณ์ หมายถึง ความรู้ความสามารถ ทักษะ และเจตคติที่เกิดจากการประกอบอาชีพ จากประสบการณ์ การทำงานที่สะท้อนถึงกระบวนการทำงานและพัฒนาอาชีพ การฝึกอาชีพ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากการดำรงชีวิตและศึกษาหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ

การประเมินความรู้และประสบการณ์ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบความรู้ความสามารถ ทักษะ และเจตคติที่เกิดจากการประกอบอาชีพ จากการทำงานที่สะท้อนถึงกระบวนการทำงานและการพัฒนาอาชีพ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อนำมาตีค่าให้เป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

การศึกษาในระบบ หมายถึง การศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

การศึกษานอกระบบ หมายถึง การศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและการประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตร จะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

การศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง การศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งความรู้อื่นๆ

การเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การนำผลการเรียนซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มาประเมินเป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตามหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง

